

Організація викладання дисципліни “лижний спорт” в умовах кредитно-модульної системи підготовки

Тернопільський національний педагогічний університет імені В. Гнатюка (м. Тернопіль)

Постановка проблеми та аналіз останніх досліджень і публікацій. Реорганізація національної системи освіти на зразок європейської моделі висуває нові вимоги до професійної підготовки майбутніх учителів. Ідеї Болонського процесу вимагають оновлення змісту й організаційних форм навчання, упровадження освітніх інновацій, перехід на кредитно-модульну систему.

Проблеми організації викладання в умовах кредитно-модульної системи розглядаються пошуковцями як набуття досвіду вирішення життєвих проблем, і на перше місце висувається не поінформованість того, хто навчається, а вміння розв'язувати проблеми [5; 7]. Автори доводять необхідність переходу від пасивної до активної моделі навчання [1; 5]. Пропонується змінити і роль педагога у напрямі допомоги студенту в організації навчальних й інших видів діяльності в аудиторній і позааудиторний час [4; 8].

Тенденція до скорочення аудиторних годин та збільшення годин, відведених на самостійну й індивідуальну роботу, зумовила перегляд структури навчального навантаження студента і розробку нових навчальних програм [6]. Активні пошуки в цьому напрямі ведуться з практичних дисциплін [2; 3; 9]. Робіт з організації викладання дисципліни “лижний спорт” в умовах кредитно-модульної системи нами не виявлено.

Мета дослідження – визначення методичних особливостей організації та викладання дисципліни “Лижний спорт” в умовах кредитно-модульної системи.

Формулювання завдань дослідження. Нами поставлено завдання розробити систему викладання та оцінювання студентів в умовах кредитно-модульної системи з лижного спорту.

Виклад основного матеріалу дослідження. Навчальна програма, адаптована до вимог ECTS, відображає конкретний зміст дисципліни й організаційно-методичні форми її опанування. До уваги беруться обсяг часу на різні види робіт, засоби і форми поточного та підсумкового контролю. Програмою передбачено характеристику змісту дисципліни, де наведені основні завдання та вимоги до знань, умінь і навичок. Структура навчальної дисципліни представлена двома заліковими кредитами (6 та 8 семестри). Кожен із двох залікових кредитів містить такі модулі: практичної, самостійної та індивідуальної роботи.

Практичний модуль оцінюється за якістю техніки пересування на лижах. Її критерієм є кількість і значимість допущених помилок. Помилками вважаються втрата швидкості й відхилення від вимог техніки виконання. Умовно помилки поділяються на незначні, значні та грубі.

Модуль індивідуальної роботи оцінюється за якістю виконання індивідуального навчально-дослідного завдання, а також участю в змаганнях.

Самостійна робота передбачає підсумкове тестування, як на паперових носіях, так і в електронній комп'ютерній версії, яка нині вдосконалюється. Оцінюється самостійна робота і за виконання контрольних нормативів із фізичної підготовленості, а також за наслідками написання конспектів до уроків із лижної підготовки.

Перший заліковий кредит складається із шести змістовних модулів, другий – із дев'яти. У табл. 1 наведено показники в балах за кожен із видів робіт. У першому заліковому кредиті співвідношення модулів має такий вигляд: перший модуль – 55 балів; другий – 15; третій – 30. За показниками другого залікового кредиту вартість оцінювання аудиторної роботи зменшується на 10 балів, але збільшується вартість індивідуальної та самостійної роботи.

Таблиця 1

Показники залікового кредиту

Зміст	Заліковий кредит 1		Бали	
	Модуль 1	Аудиторна робота	ЗМ ₁ Теоретична підготовка	5
		ЗМ ₂ Практична підготовка	50	55

Модуль 2	Індивідуальна робота	ЗМ ₁ Участь в змаганнях	5	
		ЗМ ₂ Індивідуальне навчально-дослідне завдання	10	15
Модуль 3	Самостійна робота	ЗМ ₁ Підсумкове тестування	15	
		ЗМ ₂ Контрольні нормативи	15	30
Заліковий кредит 2				
Модуль 1	Аудиторна робота	ЗМ ₁ Теоретична підготовка	3	
		ЗМ ₂ Практична підготовка	32	
		ЗМ ₃ Навчальна практика	10	45
Модуль 2	Індивідуальна робота	ЗМ ₁ Участь в змаганнях	5	
		ЗМ ₂ Індивідуальне навчально-дослідне завдання	10	
		ЗМ ₃ Суддівство змагань	4	19
Модуль 3	Самостійна робота	ЗМ ₁ Підсумкове тестування	15	
		ЗМ ₂ Контрольні нормативи	15	36
		ЗМ ₃ Документація	6	

Перший модуль – аудиторна робота. Зміст академічного навчального матеріалу складають її теоретичний і практичний розділи. До теоретичного розділу входять дві лекції та матеріали п'яти семінарських занять, які у доповненнях до програми наведені у вигляді опорних конспектів.

Практичний розділ передбачає оволодіння технікою способів пересування на лижах та навчальну практику. Практичний матеріал наведений у доповненнях до навчальної програми у вигляді методичних розробок в основу яких покладені вузівська та шкільна програми. Поурочні плани занять і конспекти до кожного з них орієнтують студентів та залучених до проведення табірних зборів викладачів до однаковості викладання змісту матеріалу й послідовності його вивчення в різних академічних групах.

До способів пересування на лижах віднесено: одночасні й наперемінні вільні та класичні ходи; стройові вправи і повороти на місці та в русі; гірськолижна техніка; переходи з ходу на хід. За умов безсніжної зими зміст практичного матеріалу зміщується в бік кросової підготовки й імітації лижних ходів, які вивчаються. У табл. 2 наведено показники змістового модуля (контрольні нормативи), які є складниками залікових кредитів. Результати контрольних нормативів оцінюються від 1 до 12 балів, показники яких наводяться в таблицях для кожного з випробувань.

Таблиця 2

Оцінювання контрольних нормативів

Назва нормативу	Стать	Задовільно	Добре	Відмінно
Лижні гонки (хв)	Жін. (5 км)	30,00	28,00	26,00
	Чол. (10 км)	50,00	48,00	46,00
Крос за умов безсніжної зими (хв)	Жін. (3 км)	18,00	17,00	16,30
	Чол. (6 км)	30,00	28,00	27,00
Згинання і розгинання рук в упорі лежачи (разів)	Жін.	25	30	35
	Чол.	40	50	60
Підйом переворотом на перекладині (разів)	Чол.	8	10	14
Підйом у сід з в. п. лежачи (разів)	Жін.	50	60	70
10-ти скок із ноги на ногу (м)	Жін.	18	19	20
	Чол.	23	24	25

Навчальна практика оцінюється за наслідками проведених уроків із лижної або кросової підготовки відповідно до програмового матеріалу загальноосвітньої школи. Змістовий модуль, навчальна практика забезпечуються додатковим матеріалом у вигляді зразків поурочних планів графіків із лижної підготовки та ігор на лижах.

Другий модуль – індивідуальна робота. Індивідуальна робота складається з написання реферату на задану тему. Індивідуальне навчально-дослідне завдання оцінюється десятьма балами, з яких за оформлення із застосуванням комп'ютерної техніки – два бали; наявність списку літератури – не менше десяти назв, що відповідають тематиці – два бали; обґрунтування, мета, завдання та ін. – два бали; повнота висвітлення теми – два бали; відповідність висновків – два бали. Програмою передбачено 65 тем. Додаткові бали студенти отримують за суддівство змагань із лижного спорту.

Третій модуль – самостійна робота. До неї належать підготовка та написання конспектів уроків із лижної підготовки, участь у тестуваннях із теоретичного розділу та підготовка до виконання контрольних нормативів. У перший рік навчання тестування забезпечується 240 тестовими завданнями. В умовах табірних зборів на виїзді тестування відбувається за допомогою письмових відповідей. В умовах аудиторії проводиться комп'ютерне тестування. Із 240 питань студент дає відповіді на 40. За кожну відповідь із 40 питань студент отримує 0,5 бала. У другий рік навчання кількість питань зростає до 460, з яких студент відповідає на 50.

Питання тестувань представлені такими розділами: історія лижного спорту; спорядження лижника-гонщика, підготовка лиж; основи техніки пересування на лижах; методика навчання способом пересування на лижах; лижна підготовка в навчальних закладах; основи багаторічної підготовки лижників-гонщиків; організація і проведення спортивно-оздоровчих змагань на лижах.

Висновки. Як показав педагогічний експеримент, запропонована нами система організації вивчення лижного спорту дає змогу не тільки об'єктивно, а й більш повно оцінювати знання, вміння та навички студента. Комплекс запропонованих матеріалів у накопичувальній кредитно-модульній системі оцінювання навчальної діяльності допомагає визначати досягнення за всі види виконаних робіт, спонукає студента до системності й систематичності в роботі.

Література

1. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: Навч. посіб.– К.: Академвидав, 2004.– 352 с.
2. Кравченко Л. С. та ін. Застосування кредитно-модульно-рейтингової системи в навчальному процесі з фізичного виховання студентів ВНЗ України // Буков. наук. спорт. вісн.– Вип. 2.– Чернівці, 2005.– 222 с.
3. Круцевич Т. Ю., Кривчикова О. Д. Болонський процес в системі фізкультурної освіти України. Інноваційний зміст фізичного виховання в умовах реформування вищих навчальних закладів України III–IV рівнів акредитації: Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф.– Полтава, 2006.– 176 с.
4. Модернізація вищої освіти України і Болонський процес // Освіта України.– 2004.– № 60–61.– 10 серп.– С. 7–11.
5. Мороз І. В. Педагогічні умови запровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу.– К.: ТОВ “Освіта України”, Коо, 2005.– 278 с.
6. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования: Уч. пособ. для студ. пед. вузов / Под ред. Е. С. Полат.– М.: Академия, 2003.– 272 с.
7. Положення про організацію навчального процесу в кредитно-модульній системі підготовки фахівців / Уклад.: В. В. Грубінко, І. І. Бабин, О. В. Гузар.– Т.: Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2004.– 48 с.
8. Сидорко О. Ю. Рейтингова система педагогічного контролю навчальних досягнень студентів інституту фізичної культури: Дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01.– Л., 1996.– 227 с.
9. Удосконалення змісту й технологій оцінювання якості підготовки майбутніх фахівців відповідно до вимог Європейської асоціації якості освіти: Матеріали регіон. наук.-практ. семінару / За ред. Г. В. Терещука.– Т.: Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2007.– 160 с.

Анотації

У статті розглядаються особливості організації і викладання дисципліни “Лижний спорт” в умовах кредитно-модульної системи на факультеті фізичного виховання.

Ключові слова: організація, кредитно-модульна система, лижний спорт.

Рассматриваются особенности организации и преподавания дисциплины “Лыжный спорт” в условиях кредитно-модульной системы на факультете физического воспитания.

Ключевые слова: организация, кредитно-модульная система, лыжный спорт.

Peculiarities of subject “Skiing” organization and teaching are investigated in condition of credit and module system at the physical training department.

Key words: organization, credit and module system, skiing.